

**OŚWIADCZENIE O STANIE KONTROLI ZARZĄDCZEJ ZARZĄDU
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
ZA ROK 2023**

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- 2) skuteczności i efektywności działania,
- 3) wiarygodności sprawozdań,
- 4) ochrony zasobów,
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- 7) zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych – **Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Część A

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II Oświadczenia.

Część C

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- x monitoringu realizacji celów i zadań,
- X samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- x procesu zarządzania ryzykiem,
- x audytu wewnętrznego,
- x kontroli wewnętrznych,
- x kontroli zewnętrznych,
- x innych źródeł informacji: ustaleń audytora zawartych w „Ocenie systemu kontroli zarządczej w NFOŚiGW za rok 2023”, audytów zewnętrznych oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej złożonych przez nadzorujących samodzielnie komórkami organizacyjnymi.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Paweł Mirowski – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

NFOŚiGW
Zastępca Prezesa Zarządu

Paweł Augustyn – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

13.02.2024
.....
(data i podpis)

Józef Matysiak – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

13.02.2024
.....
(data i podpis)

NFOŚiGW
Zastępca Prezesa Zarządu
Józef Matysiak

Robert Gajda – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

13.02.24
.....
(data i podpis)

NFOŚiGW
Zastępca Prezesa Zarządu
Robert Gajda

Dział II

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym (2023):

- 1) W obszarze *zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:
 - Niepełne dokumentowanie w teczkach aktowych spraw prowadzonych w NFOŚiGW.
- 2) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Niedostateczna elektronizacja procesu raportowania i obsługi umów o dofinansowanie ze środków krajowych.
 - Niepełna integracja aplikacji i systemów dziedzinowych z systemem EZD RP.
 - Niezakończenie prac związanych z opisaniem w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW sposobu wykorzystywania systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowanego 2014-2021, w związku z przedłużającymi się pracami nad brakującymi funkcjonalnościami ww. systemu.
- 3) W obszarze *ochrony zasobów*:
 - Niezakończenie prac w zakresie opracowania i przyjęcia w NFOŚiGW metodyki szacowania ryzyka dla Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w NFOŚiGW.

Planowane działania, które zostaną podjęte w 2024 roku, w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

- 1) W obszarze *zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:
 - Podjęcie działań we wszystkich komórkach organizacyjnych w celu właściwego gromadzenia dokumentacji w teczkach aktowych oraz zakończenia procesu archiwizacji dokumentacji archiwalnej NFOŚiGW.
- 2) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Kontynuacja działań w zakresie elektronizacji procesów obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW.
 - Podjęcie działań celem zapewnienia integracji funkcjonujących w NFOŚiGW aplikacji i systemów dziedzinowych IT z systemem EZD RP, w szczególności wdrożenie elektronicznej archiwizacji dokumentacji spraw elektronicznych.
 - Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW, po uruchomieniu kluczowych funkcjonalności systemu, zasad wykorzystania systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowanego 2014-2021.
- 3) W obszarze *ochrony zasobów*:
 - Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW metodyki szacowania ryzyka dla Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

Dział III

W Oświadczeniu Zarządu NFOŚiGW o stanie kontroli zarządczej za rok 2022 deklarowano:

- 1) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Kontynuację działań w zakresie wdrożenia koncepcji elektronicznej obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW, realizowanych w dedykowanym w tym zakresie, powołanym przez Zarząd projekcie, pn. „Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)”.
 - Doprowadzenie do terminowego rozliczania rzeczowego i ekologicznego umów (dotyczy umów zawartych w ramach programu priorytetowego, pn. „Usuwanie odpadów z folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”).

- Doprowadzenie do wyeliminowania zaległości w procesie oceny wniosków o dofinansowanie (dotyczy wniosków złożonych w naborach w ramach programów priorytetowych, pn.: „Budownictwo Energooszczędne – Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” i „Mój Prąd”).
- Kontynuację procesu odzyskiwania środków z umów realizowanych w ramach programu priorytetowego, pn. „Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)”, w przypadkach częściowego wykonania zadań bądź braku zwrotu przez Beneficjentów przyznanego im dofinansowania.

W celu zrealizowania powyższych deklaracji podjęto następujące działania:

Ad 1) W obszarze skuteczności i efektywności działania:

- Kontynuacja działań w zakresie wdrożenia koncepcji elektronicznej obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW, realizowanych w dedykowanym w tym zakresie, powołanym przez Zarząd projekcie, pn. „Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)”.

Zalecenie w trakcie realizacji.

W zakresie działań dotyczących realizacji projektu *Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)* w 2023 roku kontynuowano prace z wyłonionym w ramach postępowania Wykonawcą. Jednak prace Wykonawcy nad Prototypem ZSI zakończyły się zaistnieniem przesłanek do odstąpienia od umowy i naliczenia kar umownych, co też nastąpiło. Projekt ZSI został zamknięty przez Zarząd NFOŚiGW uchwałą nr B/1/1/2024 z dnia 9 stycznia 2024 r.

Wobec powyższego, Departament Informatyki podjął działania w ramach własnych zasobów programistycznych. Elementem realizowanym w tej formule jest nowa wersja oprogramowania WiU¹ (element *Zintegrowanego Systemu Informatycznego – ZSI*). W roku 2024 planowane są w tym zakresie dalsze prace programistyczne nad kolejnymi elementami systemu.

Wdrożenie z dniem 31.12.2023 r. w NFOŚiGW systemu EZD RP² otworzyło dodatkowe możliwości przeniesienia wybranych funkcjonalności, które miały znaleźć się w ZSI, do EZD RP.

- Doprowadzenie do terminowego rozliczania rzeczowego i ekologicznego umów (dotyczy umów zawartych w ramach programu priorytetowego, pn. „Usuwanie odpadów z folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”).

Zalecenie zrealizowane.

W czasie cyklicznych spotkań Departamentu Ochrony Ziemi (DZ) w NFOŚiGW, pracownicy byli na bieżąco informowani, o konieczności terminowego rozliczania umów w zakresie efektu rzeczowego i ekologicznego.

Ponadto, odnośnie rozliczania umów zawartych w ramach wniosków złożonych w II naborze przyjęto mechanizm rozwiązywania umów foliowych za porozumieniem stron, w przypadku braku możliwości przedłożenia przez Beneficjentów kompletu dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektu ekologicznego, w postaci udokumentowania zagospodarowania (odzysku lub unieszkodliwienia, z wyłączeniem składowania) odpadów usuwanych w ramach realizowanego przedsięwzięcia, analogicznie jak w pierwszym naborze.

W dniu 09.01.2024 r. Zarząd przyjął od komórki ekologicznej informację nt. realizacji umów, których Beneficjenci wnioskowali o przedłużenie rozliczenia umów o kolejny rok (tj. do 31.12.2024 r.), z propozycją zakończenia umów poprzez ich rozwiązanie za porozumieniem stron na wcześniej ustalonych warunkach.

¹ System Wnioski i Umowy

² System obiegu dokumentów w Biurze NFOŚiGW klasy EZD dla spraw prowadzonych tradycyjnie (jako wspomagający) i dla spraw prowadzonych wyłącznie elektronicznie (jako system elektronicznego zarządzania dokumentacją).

- Doprowadzenie do wyeliminowania zaległości w procesie oceny wniosków o dofinansowanie (dotyczy wniosków złożonych w naborach w ramach programów priorytetowych, pn.: „Budownictwo Energooszczędne – Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” i „Mój Prąd”).

Zalecenie zrealizowane.

1) Ad programu priorytetowego, pn.: „Budownictwo Energooszczędne – Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Została zakończona ocena 1238 wniosków o dofinansowanie:

- 669 wniosków ocenionych zostało pozytywnie,
- 455 wniosków ocenionych zostało negatywnie (odrzućenia wniosków, brak uzupełnień przez wnioskodawców), z czego: 116 wnioskodawców złożyło odwołania, 59 odwołań zostało rozpatrzonych, a 57 jest w trakcie procedowania,
- 114 wnioskodawców złożyło rezygnacje.

W ramach ww. programu podpisanych zostało 192 umów, w tym od dnia zatwierdzenia niniejszego zalecenia, uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/8/7/2023 z dnia 21.02.2023 r. podpisanych zostało 87 umów i przeprowadzonych zostało 427 negocjacji o zawarcie umów.

W rezultacie podjętych działań, w roku 2024 pozostało do przeprowadzenia około 136 negocjacji. Liczba negocjacji uzależniona będzie od wyniku rozpatrzenia 8 wniosków, które są w trakcie oceny według kryteriów jakościowych oraz od wyniku rozpatrzenia odwołań jak również potencjalnych rezygnacji Wnioskodawców.

2) Ad programu priorytetowego, pn. „Mój prąd”.

Realizacja programu, pn. „Mój Prąd” (V edycja) aktualnie przebiega zgodnie z terminami określonymi w Regulaminie naboru. We wcześniejszych naborach występowały pojedyncze przypadki nieterminowej oceny wniosków o dofinansowanie, które związane były z uznawaniem skarg/zażaleń czy też przywracaniem wniosków do oceny.

Zgodnie z Regulaminem naboru termin przeprowadzenia pełnej oceny wniosku aż do wypłaty dofinansowania uzależniony jest od liczby wniosków, które wpłyną do NFOŚiGW w ramach naboru. Przewidywany termin na rozpatrzenie wniosku to 90 dni liczonych od dnia jego prawidłowego złożenia w GWD³. Termin ten ma charakter instrukcyjny i dotyczy jedynie wniosków prawidłowo złożonych, niewymagających uzupełnienia.

NFOŚiGW, uwzględniając liczbę złożonych wniosków, będzie informował o przewidywanym terminie oceny danego wniosku na stronie <https://mojprad.gov.pl>. NFOŚiGW tym samym zastrzega sobie prawo do wydłużenia terminu rozpatrywania wniosków, o którym mowa powyżej. Biorąc powyższe pod uwagę, aktualnie nie występują zaległości w procesie oceny wniosków o dofinansowanie.

- Kontynuacja procesu odzyskiwania środków z umów realizowanych w ramach programu priorytetowego, pn. „Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)”, w przypadkach częściowego wykonania zadań bądź braku zwrotu przez beneficjentów przyznanego im dofinansowania.

Zalecenie w trakcie realizacji.

W celu realizacji zalecenia podjęto następujące działania:

- 1) W dniu 10 marca 2023 r., zostało zorganizowane przez komórkę ekologiczną odpowiedzialną za realizację programu „Gekon ...” spotkanie, w celu uzgodnienia treści aneksu do Porozumienia.
- 2) W dniu 27.10.2023 r. został podpisany aneks nr 3 do Umowy, na podstawie uchwały Zarządu NFOŚiGW nr B/38/23/2023 z 26.09.2023 r., na mocy którego:
 - Komitet Sterujący powołany na podstawie § 1 ust. 4 Umowy do realizacji programu, pn. „Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych”, uległ rozwiązaniu. Na tej podstawie każda ze Stron mogła dokonać odwołania członków Komitetu Sterującego, stosownie do postanowień § 2 ust. 4, w zw. z § 2 ust. 3 Umowy. Uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/43/19/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. członkowie Komitetu Sterującego z ramienia NFOŚiGW zostali odwołani;

³ System Generator wniosków o dofinansowanie

- pozostające do zrealizowania zadania Komitetu Sterującego, w szczególności dotyczące monitorowania realizacji programu, pn. „Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych” i udziału w jego ewaluacji, będą realizowane przez Centrum we współpracy z NFOŚiGW;
 - informacje o efektach prowadzonych przez Centrum działań, o których mowa w tiret 2, Centrum będzie przekazywać NFOŚiGW w terminie 14 dni roboczych od otrzymania przez Centrum wniosku NFOŚiGW o informację.
- 3) NFOŚiGW na bieżąco monitoruje stan odzyskiwania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (dalej NCBiR) należności NFOŚiGW.
- 4) W zakresie postępowania z umowami trudnymi przedstawiciele NCBiR przekazali informacje dot. aktualnego stanu toczących się spraw oraz zobowiązali się informować na bieżąco o przebiegu spraw. W odniesieniu do dwóch dłużników trwają przed sądami rejonowymi postępowania upadłościowe, a w odniesieniu do trzech dłużników trwają sądowe postępowania egzekucyjne.
- 5) Ponadto podjęto działania wewnętrzne, ukierunkowane na wzmocnienie nadzoru nad procesami windykacyjnymi:
- skorygowano zmianę struktury organizacyjnej Departamentu Organizacyjno-Prawnego, delegując nadzór właścicielski do odrębnej komórki i łącząc nadzór z monitoringiem, uzyskując tym samym ekspertów, których w ramach jednego wydziału łatwiej alokować do połączonych zadań;
 - rozwijano bazę danych o spółkach, dzięki czemu łatwiej monitorować sytuację w spółkach;
 - przydzielono spółki do konkretnych ekspertów, którzy mają za zadanie stale je monitorować;
 - nadzorować, ale również wywierać wpływ na korzystne biznesowo zmiany w nadzorowanych spółkach;
 - zwiększono nadzór nad działalnością wyodrębnionej komórki organizacyjnej, poprzez stałe statusy oraz monitoring zarządczy;
 - delegowano do obsługi nadzoru właścicielskiego na stałe dwóch radców prawnych.

2. Pozostałe działania

W roku 2023, w celu wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej w NFOŚiGW, podejmowano następujące działania:

1. Rozpoczęto wdrażanie projektu, dotyczącego transformacji kultury organizacyjnej NFOŚiGW, poprzez:
 - a) powołanie⁴ zespołu roboczego – „Grupy Liderów zmiany w NFOŚiGW”,
 - b) przyjęcie do realizacji w ramach ww. projektu – „Planu działań w ramach transformacji kultury organizacyjnej NFOŚiGW w latach 2024-2026”.

Realizacja projektu będzie miała przełożenie na: budowę pozytywnego wizerunku NFOŚiGW jako dobrego pracodawcy i zaufanego partnera biznesowego, poprawę komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, zapewni lepsze dopasowanie organizacji do dynamicznie zmieniających się realiów rynkowych, poprzez wprowadzenie nowych i innowacyjnych rozwiązań, przyniesie poprawę integracji działań NFOŚiGW z wyzwaniem środowiskowymi i klimatycznymi oraz zapewni poprawę efektywności i skuteczności realizowanych przez NFOŚiGW zadań.

2. Wzmocniono w komórkach ekologicznych mechanizmy nadzoru nad procesami: oceny wniosków, zawierania umów i rozliczania efektów rzeczowych i ekologicznych, poprzez:
 - ich wzmocnienie kadrowe, z uwagi na dużą liczbę składanych wniosków oraz uruchamianych kolejnych naborów;
 - wprowadzenie cyklicznych, w układzie tygodniowym, spotkań z pracownikami i bieżące omawianie barier we wdrażaniu projektów, mających na celu przyspieszenie prac w zakresie realizacji projektów;
 - skrócenie czasu oceny wniosków poprzez wprowadzenie uproszczeń w procedowaniu (korespondencja mailowa) oraz czasu prowadzenia negocjacji poprzez wysyłkę pisemnych monitów, w celu uzupełnienia przez Beneficjentów dokumentacji wraz ze wskazaniem ostatecznego terminu na dosłanie dokumentów;

⁴ Decyzją Prezesa Zarządu NFOŚiGW nr 7/2023 z dnia 17.08.2023 r.

- prowadzenie bieżącego monitoringu zawierania umów po uprawomocnieniu się uchwał Zarządu lub Rady Nadzorczej (zarówno po stronie NFOŚiGW jak i Beneficjentów);
 - wypracowanie mechanizmu skutecznego i sprawnego zamykania umów zrealizowanych w niepełnym zakresie (tam gdzie zaistniała taka potrzeba);
 - prowadzenie monitoringu rozliczania efektów rzeczowych i ekologicznych, w tym terminowe kierowanie wezwań Beneficjentów w sprawie złożenia dokumentów niezbędnych do rozliczenia efektów rzeczowych i ekologicznych.
3. Kontynuowano w roku 2023 prace nad przygotowaniem nowej perspektywy finansowej 2021-2027. Pracownicy aktywnie uczestniczyli w pracach związanych z tworzeniem rozwiązań, opracowaniem i doskonaleniem procedur, wytycznych, porozumień międzyinstytucjonalnych, wzorów umów o dofinansowanie, regulaminów naborów oraz innych dokumentów niezbędnych do realizacji zadań w ramach KPO 2021-2027, FEnKS 2021-2027, FEPW 2021-2027. Prowadzone były również szkolenia dla Beneficjentów, których celem było zaznajomienie zainteresowanych podmiotów z nowymi rozwiązaniami perspektywy finansowej 2021-2027.

